

Állásfoglalás a kereskedelmi kölcsön egyes feltételeinek megítéléséről

I. TÉNYÁLLÁS

Az állásfoglalás-kérésben foglaltak szerint a Társaság országosan értékesít üzlethálózatában és internetes webshopon keresztül – egyebek mellett – jellemzően 100 000 Ft és 500 000 Ft közötti vételáron kínált elektronikai árucikkeket (**Eszközök**) fogyasztónak minősülő, lakossági vásárlóinak (**Vevők**). Az Eszközöket a Vevők – választásuk szerint – egy összegben, vagy 6-22 hónap közötti időszak alatt részletekben kifizetve tudják jelenleg megvásárolni. Utóbbi esetben a vételárat – 0 Ft vagy a Vevők által rugalmasan megválasztott magasabb összegű kezdőrészlet megfizetése után – a futamidő alatt egyenlő részletekben fizetik meg, miközben a Társaság a részletvétélért kamatot, költséget nem számít fel.

Az Eszközök a megvásárlásukkor (azaz az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában) a Vevők birtokába és tulajdonába kerülnek, függetlenül attól, hogy egyösszegben vagy részletekben fizetik ki a vételárat.

Az állásfoglalás-kérés szerint a Társaság a jelenlegi értékesítési gyakorlatán változtatni kíván, és ennek érdekében két, egymástól eltérő üzleti konstrukciót dolgozott ki.

I.A. Az egyik konstrukcióban részletvétel esetén a Vevők kamatot fizetnek a Társaságnak, amelynek mértéke nem haladná meg a piacon hasonló eszközökre jelenleg elérhető átlagos áruhitelek kamatát.

I.B. A másik konstrukcióban az egyösszegben fizető vevők azonnali vagy későbbi díjkedvezményt vagy az eszköz értékéhez mérten kisebb értékű ajándékot kapnának, ugyanakkor a részletvétel továbbra is kamat és költség nélkül lenne elérhető.

II. A JOGKÉRDÉS

A fenti tényállás alapján a kérelmező az alábbi kérdések vonatkozásában kérte az MNB állásfoglalását:

II.1. A Társaság szolgáltatása a Hpt. 6. § (5) bekezdés b) pontja szerinti kereskedelmi kölcsönnek minősül-e, amennyiben az áruszállítási jogviszonyra tekintettel adott halasztott fizetés esetén a Társaság üzleti kamatot számít fel, melynek mértéke az Eszközök értékéhez képest nem aránytalanul magas, mivel a piacon hasonló eszközökre elérhető átlagos áruhitelek kamatát, illetve teljes hiteldíj mutatóját (**THM**) nem haladja meg?

II.2. Amennyiben az előző kérdésre adott válasz nemleges, úgy milyen szempontok szerint kell meghatározni a Társaságnak a kamat mértékét annak érdekében, hogy a részletvétel a Hpt. 6. § (5) bekezdés b) pontja szerinti kereskedelmi kölcsönnek minősüljön?

II.3. Amennyiben a Társaság által biztosított részletvétel kereskedelmi kölcsönnek minősül, akkor nemcsak a Hpt. hatálya alá nem tartozik, hanem a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény (**Fhtv.**) hatálya alól is mentesül?

II.4. Amennyiben a Társaság egyösszegű fizetés esetén a Vevőknek azonnali, azaz az Eszközök árából vagy később felhasználható kedvezményt nyújt, vagy valamilyen tárgyi ajándékot biztosít, ezzel ösztönözve a részletvétellel szemben az egyösszegű vásárlást, ugyanakkor a részletvételnél üzleti kamat vagy külön költség számítására változatlanul nem kerül sor, úgy az egyösszegű vásárlás és a részletvétel feltételeiben a kedvezmény formájában jelentkező különbség mellett a részletvétel továbbra sem tartozik sem a Hpt., sem az Fhtv. hatálya alá?

III. Az MNB ÁLLÁSPONTJA

Mindenekelőtt az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy nincs hatásköre szerződések, termékek, üzleti megoldások jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára és jogi állásfoglalás keretén belül egyedi üzleti konstrukciók vagy

1122 Budapest, Krisztina krt. 6. | Elektronikus ügyintézés esetén kérjük a megfelelő űrlapon beküldeni a választ (<https://era.mnb.hu/ERA.WEB/>). / Levelezési cím: 1534 Budapest BKKP Postafiók: 777. | Telefon: +36 (1) 4899-100, Fax: +36 (1) 4899-102

Kérjük, válaszában hivatkozzon iktatószámunkra.

szerveződések jóváhagyására. Ezért bármely tevékenység, üzleti döntés, jogügylet, üzleti modell stb. megkezdésének, elhatározásának, végrehajtásának az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége. Az állásfoglalás tartalmából eredő következményekért az MNB-t felelősség nem terheli.

Ami az állásfoglalás-kérésben felvázolt tényállást és a hozzá kapcsolódó jogkérdéseket illeti, megállapítható, hogy az alkalmazandó jogi norma elsődlegesen a Hpt.-nek a 3. § (1) bekezdés b) pontja és a 7. § (2) bekezdése, mivel e jogszabályi rendelkezések rögzítik, hogy a hitel és pénzkölcsönnyújtásnak az üzletszerű végzése pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek minősül, melyet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – kizárólag pénzügyi intézmény végezhet. Ugyancsak idevágó rendelkezése a Hpt.-nek a hitel és pénzkölcsön nyújtása definícióját tartalmazó 6. § (1) bekezdés 40. pontja¹, valamint a Hpt.-nek a pénzkölcsön-nyújtási tevékenység alóli kivételek körét meghatározó 6. § (5) bekezdése. Eszerint ugyanis:

„(5) Nem minősül pénzkölcsön nyújtásának (...)

b) az egymással áruszállítási vagy szolgáltatási jogviszonyban álló vállalkozások vagy természetes személyek által e jogviszonyra tekintettel adott halasztott fizetés vagy előleg (kereskedelmi kölcsön), ide nem értve a pénzügyi intézmény által kötött ilyen ügyleteket”.

A Hpt. 6. § (5) bekezdésének a jelen történeti tényállás szempontjából releváns, fentiekben idézett b) pontjában rögzített speciális kivételszabálya tehát kiveszi a polgári jogi, vagy akár gazdasági értelemben is kölcsönnyújtásnak minősülő tevékenységet – az ott meghatározott feltételek teljesülése esetén – a Hpt. tárgyi hatálya alól.

Ahogy az az MNB korábban kiadott és közzétett állásfoglalásában² már szerepel, kereskedelmi kölcsönnyújtásról akkor beszélhetünk, ha annak valamennyi fogalmi eleme megvalósul, tehát az üzleti partnerek között már létezik (vagy a részletfizetés biztosításával egyidejűleg létrejön) az áruszállítási jogviszony (mint alapjogviszony), s a halasztott fizetés (akár részletfizetés formájában) a fenti jogviszonyhoz szorosan kapcsolódóan valósul meg. A Társaságnak a Vevőkkel létesített áruszállítási jogviszonya és a Társaság által részükre biztosított részletvétel között tehát ok-okozati összefüggés kell, hogy fennálljon, lévén a kereskedelmi kölcsönnyújtás előfeltétele a Társaság és a Vevők közötti áruszállítási jogviszony. Fontos hangsúlyozni itt is, hogy amennyiben az alapügylet és a kölcsönügylet elválik egymástól – például a Társaság általános hitelkeretet biztosít a (majdani) vevői részére –, akkor a fent idézett kivétel-szabály nem alkalmazható.

III.1. Az MNB következetesen képviselt álláspontja értelmében, amennyiben az ügyleti konstrukció gazdasági célja elsődlegesen nem az Eszközök értékesítése és ehhez járulékosan kapcsolódóan a kereskedelmi kölcsön nyújtása, hanem az Eszköz értékéhez képest aránytalanul magas ügyleti kamat meghatározásával a kamatbevételből nyereség realizálása, akkor a Hpt. 6. § (5) bekezdés b) pontjában foglalt kivétel szabály szintén nem alkalmazható, és a tevékenység üzletszerű hitel- és pénzkölcsönnyújtásnak felel meg, melyet a pénzügyi intézménynek nem minősülő Társaság nem végezhet.

Amennyiben azonban a Társaság által felszámított ügyleti kamat mértéke – az állásfoglalás-kérésben írtak szerint – nem aránytalanul magas, és a kereskedelmi kölcsönhöz kapcsolódó ellenszolgáltatás mértéke összességében sem az, lévén a kamat nem haladja meg a piacon hasonló eszközökre elérhető átlagos áruhitel kamatát, illetve THM-jét, akkor a Hpt. fenti kivétel-szabálya megvalósulhat, így a Társaság (kereskedelmi) kölcsönnyújtási tevékenysége nem minősül a Hpt. 3. § (1) bekezdés b) pontja szerinti engedélyköteles pénzügyi szolgáltatásnak.

---

¹Hpt. 6. § (1) bekezdés 40. „hitel és pénzkölcsön nyújtása:

a) hitelnnyújtás: a hitelező és az adós között írásban létesített hitelszerződés alapján meghatározott hitelkeret rendelkezésre tartása az adós részére, jutalék ellenében és a hitelező kötelezettségvállalása meghatározott szerződési feltételek megléte esetén a kölcsönszerződés megkötésére vagy egyéb hitelművelet végzésére,

b) pénzkölcsönnyújtás:

ba) a hitelező és az adós között létesített hitel- vagy kölcsönszerződés alapján a pénzösszeg rendelkezésre bocsátása, amelyet az adós a szerződésben megállapított időpontban - kamat ellenében vagy anélkül - köteles visszafizetni,

bb) minden olyan megállapodás, amely értékpapír vételéről és határidős visszaszármaztatásáról rendelkezik és a szerződés tárgyát képező értékpapírok a vevő (hitelező) javára az ellenérték óvadéki biztosítékaul szolgálnak úgy, hogy azokat az ügylet ideje alatt további ügyletben sem elidegeníteni, sem megterhelni nem lehet,

bc) a jelzálog-hitelintézetéről és a jelzáloglevélről szóló törvény szerinti önálló zálogjog vásárlása és egyidejű eladása útján végzett tevékenység,

bd) zálogkölcsön nyújtása, valamint

be) csoportfinanszírozás,

c) a hitel és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja;”

² https://alk.mnb.hu/data/cms2597626/175746_AF_kozzetetel.pdf

III.2. A második kérdés megválaszolása az első kérdésre adott válasz tükrében okafogyottá vált.

III.3. Az Fhtv. 1. § (1) bekezdése szerint e törvény rendelkezéseit a fogyasztónak nyújtott hitelre kell alkalmazni. E törvény Értelmező rendelkezéseket rögzítő 3. § 5. pontja azonban nem szűkíti le a hitelezők körét a pénzügyi intézményekre, mivel a hitelező fogalma alatt az olyan jogalanyt érti, „aki vagy amely önálló foglalkozása vagy gazdasági tevékenysége körében hitelt nyújt”. Ennek megfelelően az Fhtv. indokolása úgy fogalmaz, hogy a törvény hatálya főszabályként a fogyasztónak nyújtott hitelre terjed ki, függetlenül attól, hogy azt a hitelező pénzügyi szolgáltatásként nyújtja-e vagy sem.

Mindebből pedig az következik, hogy a fogyasztónak nyújtott, a Hpt. 6. § (5) bekezdés b) pontjában meghatározott kereskedelmi kölcsönnek minősülő szolgáltatásra – függetlenül attól, hogy e tevékenység nem tartozik a Hpt. hatálya alá – kiterjed az Fhtv. hatálya, ezért a Társaság kereskedelmi kölcsönnyújtási tevékenységére az Fhtv. előírásait alkalmazni kell.

III.4. Ahogyan az a fentiekből következik, az ügyleti kamat vagy külön költség nélküli részletvétel a Hpt. 6. § (5) bekezdés b) pontjában meghatározott, az előzőekben idézett törvényi tényállási elemek megvalósulása esetén kereskedelmi kölcsönnek minősül, vagyis érvényesül a Hpt. fent idézett kivétel-szabálya, miszerint az nem minősül a Hpt. hatálya alá tartozó hitel és pénzkölcsön nyújtása pénzügyi szolgáltatásnak.

2023. február